

PREVENIREA ȘI INVESTIGAREA ESCROCHERIILOR

Alexandru PARENIUC,
doctor în drept, conferențiar universitar

Liliana LUCAS,
doctorandă

Articolul cuprinde o analiză succintă a procesului de prevenire, investigare/cercetare a actelor de escrocherie și de utilizare a rezultatelor activității speciale de investigații în vederea precizării conținutului și modului de combatere a escrocheriilor prin prisma măsurilor speciale de investigații.

Cuvinte-cheie: infracțiuni contra patrimoniului, escrocheria, acțiuni de urmărire penală, probe, informație, măsurile speciale de investigații, prevenirea criminalității, rezultatele măsurilor speciale de investigații, valorificarea informației.

PREVENTION AND INVESTIGATION OF SCAMS

Alexandru PARENIUC,
PhD, associate professor

Liliana LUCAS,
PhD student

The article includes a brief analysis of the process of prevention, investigation / research of acts of fraud and the use of the results of the special investigation activity in order to specify the content and manner of combating fraud through the prism of special investigation measures.

Keywords: crimes against property, scam, prosecution actions, evidences, information, special investigative measures, crime prevention, the results of special investigative measures, capitalization of information.

Introducere. Nici o societate nu poate exista fără proprietate, care, constituind temelia ei economică, determină într-o mare măsură relațiile ei politice, morale, juridice, ideologice etc. Trecerea la economia de piață a condiționat apariția unor noi forme de proprietate, a diversificat multitudinea relațiilor economice între persoanele fizice și juridice. Faptul respectiv a influențat considerabil starea cantitativă și calitativă a criminalității în general, a dat naștere apariției unor noi forme de activitate infracțională, mai periculoase și mai ingenioase, un loc special printre care îl ocupă și infracțiunea de escrocherie.

Alături de furturi, jafuri și tâlhării, escrocheria face parte din categoria infracțiunilor contra patrimoniului, prezentând un grad de pericol social sporit. Prin modul în care este concepută și realizată, prin efectele produse, pagubele pricinuite proprietății publice sau private, escrocheria aduce atingere relațiilor sociale de ordin patrimonial, a căror formare, desfășurare și dezvoltare sunt de neconceput fără asigurarea unui climat de

Introduction. No society can exist without property, which, constituting its economic foundation, determines to a large extent its political, moral, ideological relations, etc. The transition to a market economy conditioned the emergence of new forms of ownership, diversified the multitude of economic relations between individuals and legal entities. This fact has considerably influenced the quantitative and qualitative state of criminality in general, has given rise to new forms of criminal activity, more dangerous and more ingenious, a special place among which is occupied by the crime of fraud.

Among with thefts and robberies, fraud is part of the category of crimes against property, presenting an increased degree of social danger. By the way on which the damages caused to public or private property are conceived and realized, through the produced effects, the scam affects patrimonial social relations, whose formation and development are inconceivable without ensuring a climate of good faith and trust in inter-human

bună-credință și încredere în relațiile interumane.

Acest tip de criminalitate manifestă o tendință clară de creștere. Anual pe teritoriul Republicii Moldova sunt înregistrate, mai ales în ultimii ani, mai mult de două mii de cazuri de escrocherii [1]:

Anii (Years) Infrațiuni (Crimes)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Înregistrate <i>Registered</i>	1496	1868	1904	2077	2390	2159	2071	2114
% Tr. procurorului <i>% Forwarded to the prosecutor</i>	35,0	30,7	59,4	63,9	38,33	37,7	88,2	33,82

Acestea sunt cifrele oficiale înregistrate, însă trebuie să menționăm că latentitatea acestui gen de infracțiuni este foarte mare. Escrocheriile nu sunt cele mai răspândite infracțiuni patrimoniale: în plan cantitativ predomină furturile. Însă pericolul social al acestor forme de comportament ilicit este extraordinar de mare. Victime ale escrocheriilor, în primul rând ale celor financiare, au devenit milioane de oameni, iar infractorii au intrat în posesia unor mijloace bănești colosale.

Din păcate, orice societate se confruntă cu fenomene de crimă și infracționalitate, întrucât nu poate exista o societate „în care indivizii să nu se abată mai mult sau mai puțin de la tipul colectiv, este inevitabil ca printre aceste abateri să fie unele care prezintă caracter criminal”. De altfel, Emile Durkheim consideră crima ca un „fenomen normal”, cu condiția ca ea să nu depășească anumite limite care fac imposibilă funcționarea societății și conviețuirea indivizilor [2, p. 66].

Metode și materiale aplicate. În limitele de studiu al acestui articol, în calitate de metodă de cercetare principală a fost utilizată metoda comparativă de studiere a metodologiei de investigare a escrocheriilor. De asemenea, ne-am axat pe metode cum ar fi: metoda analizei logice, interpretării logice, clasificării, metoda analitică etc.

Scopul cercetării. În cele ce urmează ne propunem să abordăm investigarea particularităților comiterii escrocheriilor, relevarea și analiza

relationships.

This type of crime shows a clear upward trend. Every year on the territory of the Republic of Moldova more than two thousand of cases of scams are registered, especially during the recent years [1]:

These are the official recorded figures, but we must mention that the latency of this type of crime is very high. Scams are not the most common property crimes: quantitatively, thefts predominate. But the social danger of these forms of illicit behavior is extraordinarily great. Victims of scams, primarily financial scams, have become millions, and criminals have taken possession of colossal money.

Unfortunately, any society faces phenomenon of crime and criminality, as there can be no society “in which individuals do not deviate more or less from the collective type, it is inevitable that among these deviations there are some that have criminal character”. Besides, Emile Durkheim considered crime to be a “normal phenomenon”, with condition that it does not exceed certain limits which make it impossible for society to function and for individuals to coexist [2, p.66].

Methods and materials applied. Within the study limits of this article, as the main research method was used the comparative method of studying the methodology of investigation of scams. We also focused on methods, such as: method of logical analysis, logical interpretation, classification, analytical method, etc.

The purpose of the research. In the following we intend to approach the investigation of the peculiarities of scams’ committing, revealing and analyzing the typical errors of law en-

greșelilor tipice de aplicare a dreptului în cazurile corespunzătoare, elaborarea de recomandări referitoare la calificarea celor mai complicate cazuri de comitere a escrocheriei în vederea aprecierii modului în care acestea pot fi utilizate în procesul investigării infracțiunilor.

Rezultate obținute și discuții. Indiferent de etapa de dezvoltare a societății noastre, interesul privind cercetările științifice în vederea aprecierii pericolozității unei fapte penale este același. În legislația penală sunt recunoscute ca infracțiuni numai faptele socialmente periculoase, iar pericolul social este cel mai important semn material al infracțiunii, o însușire obiectivă a infracțiunii ce-i descoperă esența socială [3, p. 66].

Potrivit legislației, varianta-tip a infracțiunii de escrocherie constă în *„dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”* [4].

Specificul acestui tip de activitate infracțională constă în aceea că ea, rămânând în limitele aprecierii legale, capătă noi forme, iar diversitatea scenariilor de comitere a escrocheriei și profesionalismul autorilor necesită o studiere mai minuțioasă. Menționăm că unele acte aparte de comitere a escrocheriei prezintă un pericol social deosebit, căci, cauzând daune în proporții mari societății și statului, ele rămân latente, iar persoanele care le comit evită răspunderea penală.

Dreptul penal nu-și poate îndeplini scopul doar prin simpla incriminare, sub sancțiunea pedepsei, a faptelor periculoase pentru societate. Este nevoie de un mecanism eficient pentru realizarea acestuia. Faptul asigurării prin intermediul activității speciale de investigații a inevitabilității tragerii la răspundere penală ori de câte ori se săvârșește o infracțiune, precum și excluderea unei condamnări nedrepte îndeplinește o funcție educativă specială față de persoanele vinovate și

forcement in appropriate cases, developing recommendations on the qualification of the most complicated cases of fraud in order to assess how they can be used in the investigation of criminal offences.

Results obtained and discussions. Regardless of the stage of development of our society, the interest of scientific research in order to assess the danger of a criminal act is the same. Only socially dangerous acts are recognized as criminal offenses in criminal law, and social danger is the most important material sign of the crime, an objective attribute of the crime that reveals its social essence [3, p.66].

According to the legislation, the standard variant of the crime of fraud consists in *„illicit acquisition of another person’s property by misleading one or more persons by presenting a false deed as true or as false a true deed, as to the nature, substantial qualities of the object, the parties (if their identity is the determining reason for the conclusion of the legal act) of the null or defeasible legal act, or whether its conclusion is determined by fraudulent or cunning behavior which caused considerable damage”*[4].

The specificity of this type of criminal activity consists in the fact that it, remaining within the limits of the legal assessment, acquires new forms, and the diversity of the sceneries for committing the scam and the professionalism of the perpetrators require a more thorough study. We mention that some special acts of committing the scam present a special social danger, because, causing large damages to society and the state, they remain latent, and the persons who commit them avoid criminal liability.

Criminal law cannot fulfill its purpose only by simply incriminating, under penalty of punishment, of the facts dangerous to society. An effective mechanism is needed to achieve this. The fact of ensuring through the special investigative activity the inevitability of criminal prosecution whenever a crime is committed, as well as the exclusion of an unjust conviction fulfills special educational functions towards the guilty persons and towards the persons not involved in the criminal activity. Along with this, as mentioned by the au-

față de persoanele care nu sunt implicate în activitatea infracțională. Alături de aceasta, după cum menționează autorul Șeifer S., activitatea specială de investigații și urmărirea penală au unele particularități comune [5, p. 94].

Respectiva activitate este extrem de anevoioasă, fiind necesar a se desfășura cu o deosebită atenție pentru a nu se depăși cumva limitele ei, în condițiile în care dreptul la viață privată, la respectarea demnității umane, inadmisibilitatea imixtiunii în viața personală au atins cote la înălțimea standardelor internaționale proclamate de veacuri. Pe de altă parte, legiuitorul, dar și toate organele de drept, trebuie să țină cont de complexitatea măsurilor speciale ce se cer a fi realizate în vederea asigurării bazei probatorii necesare incriminării faptei, misiune încredințată organelor judiciare cu un statut aparte, special, altfel spus. Or, prevenirea și descoperirea infracțiunilor constituie o activitate distinctă, indiferent dacă se desfășoară în cadrul unui proces penal sau în afara lui. Căci aceasta se alcătuește dintr-un șir de măsuri speciale de investigații și alte activități în vederea constatării indicilor comiterii infracțiunii, acumulării probelor și identificării tuturor persoanelor implicate în comiterea ei.

Problematika contracarării infracțiunilor de escrocherie este complicată și de pe poziția unei cote destul de reduse a relevării și descoperirii celor mai sofisticate forme ale acestei activități criminale, fapt determinat în mare măsură de cunoștințele speciale insuficiente despre acest fenomen, pe care le posedă colaboratorii organelor de ocrotire a dreptului (în particular în cazul escrocheriilor comise cu utilizarea unor tehnologii avansate), precum și de asigurarea nesatisfăcătoare cu tehnologii informaționale a subdiviziunilor specializate care efectuează activitatea specială de investigații.

În legătură cu faptul dat asigurarea securității patrimoniului persoanelor fizice și juridice de atentate în forma escrocheriei se prezintă a fi extrem de importantă. Constatăm necesitatea unei permanente perfecționări a mijloacelor juridico-penale, speciale de investigații de contracarare a acestui fenomen. Se manifestă insuficiența unor investigații complexe juridico-penale și investiga-

thor Seifer S., the special activity of investigations and criminal prosecution have some common features [5, p.94].

That activity is extremely difficult, being necessary to carry it out with special care not to exceed its limits, given by the right to privacy, respect for human dignity, inadmissibility of interference in personal life, and have reached heights of international standards proclaimed for centuries. On the other hand, the legislator, as well as all enforcement bodies, must take into account the complexity of the special measures required to be performed in order to ensure the evidence necessary to incriminate the deed, a mission entrusted to judicial bodies with a special status. However, the prevention and detection of crimes is a distinct activity, regardless of whether it takes place within a criminal trial or outside it. Because it consists of a series of special measures of investigations and other activities in order to ascertain the indexes of crimes' commission, to accumulate evidences and to identify all the persons involved in its commission.

The issue of fraud counteracting is also complicated by the position of a rather low share of the detection and discovery of the most sophisticated forms of this criminal activity, largely determined by the insufficient special knowledge about this phenomenon, which the collaborators of the law enforcement bodies possess (in particular in the case of scams committed with the use of advanced technologies), as well as by unsatisfactory provision with information technologies of the specialized subdivisions that carry out the special investigation activity.

Taking into account this fact, ensuring the security of the patrimony of natural and legal persons from scams is extremely important. We note the need for a permanent improvement of the legal-criminal means, as well as of the special investigation ones, to counteract this phenomenon. There is an insufficiency of complex legal-criminal researches of the attacks in the form of scams, of studying of new forms of crime in order to further improve the criminal law, in terms of criminal liability for this crime, and to improve the practice

tive a atentatelor în forma escrocheriei, a studierii noilor forme de manifestare a criminalității respective în scopul perfecționării ulterioare a legislației penale, în materia răspunderii penale pentru această infracțiune, precum și pentru perfecționarea practicii aplicării ei.

Fenomenul escrocheriei, constituind în esență o modalitate de sustragere a patrimoniului străin, reprezintă, în mare parte, manifestarea criminalității profesionale. În contextul de față, actualitatea subiectului cercetat devine vizibilă prin argumentele înaintate legiuitorului nostru pentru a-l îndupleca să treacă la o altfel de abordare a problemei, lărgind sfera de aplicare a măsurilor speciale de investigații care să surprindă intențiile criminale ale celor ce pregătesc săvârșirea unor escrocherii, să garanteze securitatea statului, uniformizarea cadrului legislativ în materie, dar și oferirea de noi soluții pentru practicienii în eficienta combatere a infracțiunilor contra patrimoniului.

Astfel, a devenit necesară crearea unui sistem științific coerent, destinat studierii mecanismului săvârșirii faptelor antisociale, având în vedere că eficiența oricărei structuri de contracarare este măsurată, în primul rând, după gradul de cunoaștere a manifestărilor criminalității, a persoanelor și grupărilor criminale implicate, care sunt impenetrabile din exterior și riguros compartimentate în interior. Iată de ce structurile de combatere a criminalității trebuie să individualizeze și să lovească în mod organic grupările criminale, patrimoniul acestora, filialele și zonele de acțiune [13, p. 73], fapt ce nu ar putea fi realizat fără cunoașterea unor măsuri speciale de investigații realizate, evident, în limitele legii și ale temeiurilor bine argumentate.

Este bine cunoscut faptul că în primul rând Poliția, ca o „*instituție publică specializată a statului*”, are misiunea de a preveni [6] infracțiunile și mai apoi de a le curma sau a le descoperi. Din aceste considerente trebuie acordată o atenție sporită preîntâmpinării acestor infracțiuni, înlăturării factorilor care ar putea favoriza sau simplifica comiterea lor, depistării persoanelor care pun la cale o infracțiune de acest gen. Este necesară acumularea informației de concretizare, cine, unde, cum va săvârși o escrocherie și ce metodă va apli-

of its application.

The phenomenon of fraud, being essentially a way of stealing of someone's property, is largely the manifestation of professional crime. In this context, the topicality of the investigated subject becomes visible through the arguments submitted to our legislator to persuade him to move to a different approach of the problem, expanding the scope of special investigative measures to capture the criminal intentions of those preparing to commit fraud, to guarantee the state security, the uniformity of the legislative framework in the matter, but also to offer new solutions for the practitioners in the effective fight with the crimes against the patrimony.

Thus, it became necessary to create a coherent scientific system, designed to study the mechanism of committing antisocial acts, given that the effectiveness of any countermeasure structure is measured primarily by the degree of knowledge of the manifestations of crime, persons and criminal groups involved, which are impenetrable on the outside and rigorously compartmentalized in the inside. This is why crime-fighting structures must individualize and target criminal groups, their heritage, branches and areas of action [13, p.73], which could not be done without the knowledge of special measures of investigations carried out, obviously, within the limits of the law and well-argued grounds.

It is well known that primarily the Police, as a “*specialized public institution of the state*”, has the mission to prevent [6] crimes and then to discover them. For these reasons, greater attention must be paid to the prevention of these crimes, to the elimination of the factors that could favor or simplify their commission, to the detection of the persons who set up a crime of this kind. It is necessary to accumulate the information of concretization: who, where and how will commit the scam and what kind of methods will be applied for the accomplishment of criminal intentions. For these purpose, it is necessary:

- „to detect concrete data about the perpetrator ;
- to make the person liable for the prepara-

ca pentru înlăturarea intențiilor criminale. Pentru aceasta este necesar:

- „de a stabili datele concrete despre făptuitor;
- de a trage persoana dată la răspundere pentru pregătirea de infracțiune;
- de a trage persoana dată la răspundere pentru comiterea altor infracțiuni care sunt legate de escrocherie” [7, p. 36].

Este foarte important de acumulat informații despre „*modus operandi*” al escrocului, dacă infracțiunea preconizată va fi comisă în grup sau de o singură persoană, ce acțiuni concrete întreprinde infractorul pregătindu-se de înlăturarea gândului criminal.

În timpul documentării acțiunilor de pregătire a escrocheriei, în funcție de metoda aleasă de infractor, poate fi folosit un alt procedeu de prevenire al infracțiunii, cum ar fi tragerea la răspundere penală pentru falsificarea documentelor, încălcarea regulilor de efectuare a operațiunilor valutare ș.a.

În cazul documentării unui grup infracțional pot fi folosite anumite procedee tactice pentru dezmembrarea sau reorientarea membrilor acestui grup, trebuie atras atenția asupra membrilor grupului care sunt mai „slabi”, care stau la îndoială și nu s-au decis definitiv pentru comiterea infracțiunii. Anume asupra acestor persoane trebuie influențat atât prin metode și procedee directe, cât și indirecte; personal ofițerul de investigații sau prin intermediul colaboratorilor confidențiali, „*persoane care, printr-un acord scris sau verbal, se obligă să ofere ofițerului de investigații informații, să participe la pregătirea și efectuarea măsurilor speciale de investigații, precum și să contribuie într-un alt mod, neinterzis de lege, la activitățile speciale de investigații*” [8, art.15, alin.(1)].

Curmarea escrocheriei, în special la etapa pregătitoare, este o urmare logică a acțiunilor investigativ-tactice în vederea preîntâmpinării acțiunilor ilegale ale escrocilor. Importanța curmării escrocheriei la etapa de tentativă constă în faptul că infractorul este prins în flagrant delict al infracțiunii. La înlăturarea acestei măsuri poate contribui:

- informația de la cetățenii antrenați în activitatea specială de investigații, referitoare la

tion of the crime;

- to prosecute the person responsible for committing of other crimes that are related to fraud” [7, p.36].

It is very important to gather information about „*modus operandi*” of the scammer, whether the intended crime will be committed in a group or by one person, what concrete actions the offender takes, preparing for the commission of criminal thought.

During the documentation of fraud preparation actions, depending on the method chosen by the offender, another crime prevention procedure may be used, such as criminal prosecution for forgery of documents, violation of the rules for conducting foreign exchange operations, etc.

In the case of documenting a criminal group, certain tactical procedures can be used to dismember or reorient the members of this group, attention should be drawn to the members of the group who are “weaker”, who are in doubt and have not decided definitely to commit the crime. These people must be influenced by both direct and indirect methods and procedures; personally by the investigating officer or through confidential collaborators “*persons, who by written or verbal agreement, undertake to provide the investigation officer with information, to participate in the preparation and conduct of special investigative measures, as well as to contribute in another way, not prohibited by law, to special investigative activities*” [8, art.15, paragraph (1)].

Cessation of the scam, especially at the preparatory stage, is a logical consequence of the investigative-tactical actions in order to prevent the illegal actions of the scammers. The importance of scam’s cessation at the attempted stage consists in the fact that the offender is caught in the flagrant crime. To the implementation of this measure can contribute the following:

- information from the citizens involved in the special investigation activity, regarding: who, when, by what means prepares to commit the concrete crime;
- a thorough study of the place where the scam will be committed;

aceea: cine, când, prin ce metode pregătește comiterea infracțiunii concrete;

- studierea minuțioasă a locului unde va fi comisă escrocheria;
- calcularea tuturor forțelor și mijloacelor care vor fi folosite pentru curmarea infracțiunii, postarea corectă a funcționarilor Poliției care vor lua parte la reținerea în flagrant delict;
- respectarea principiului îmbinării metodelor publice și secrete ale operațiunilor efectuate [8, art.3, lit.d)].

Pentru prevenirea escrocheriilor o importanță sporită o joacă măsurile de prevenire atât individuale, cât și generale.

Măsuri preventive generale sunt îndreptate spre depistarea, înlăturarea și neutralizarea factorilor ce favorizează săvârșirea infracțiunilor. Un rol important în aceste cazuri îl joacă măsurile privind reeducarea membrilor societății în spiritul respectării legilor. Funcționarii Poliției în activitatea de înlăturare a factorilor ce favorizează comiterea escrocheriilor conlucrează permanent cu alte servicii ale MAI și alte organe de „drept” [6], neguvernamentale și internaționale.

„Este bine cunoscut că numai un număr mic de victime, care au suferit în urma acțiunilor escrocilor, apelează la organele de drept, deoarece majoritatea lor consideră că problema nu este atât de mare, sau lor nu li s-a adus un prejudiciu considerabil. Un alt factor important, de ce victimele nu se adresează Poliției, este că ele se simt vinovate pe ele însele de cele întâmplate, gândind că trebuiau să fie mai precaute și nu doresc ca oamenii cunoscuți să afle de cele întâmplate. De aici rezultă sarcina Poliției – de a avea o atitudine mai serioasă, mai loială în discuții cu cetățenii” [9, p. 39], iar altora le este rușine să apară în ochii cunoscuților că au fost „proștiți” de cineva.

O direcție de bază a prevenirii generale o constituie lucrul cu persoanele care, în primul rând, se pot confrunta cu escrocherii: vânzătorii din magazine, care se ocupă de vânzările în credit, lucrătorii întreprinderilor de stat și private ș.a. Sunt binevenite controalele instituțiilor de acest gen și luarea măsurilor de identificare și înlăturare a lacunelor care pot fi folosite de infractori.

Înlăturarea acestor cauze are subtilitățile

- calculation of all forces and means that will be used to stop the crime, the correct posting of the Police officers who will take part in the arrest in flagrant delicto;

- observance of the principle of combining public and secret methods of the operations performed [8, art.3, letter d)].

To prevent scams, both individual and general prevention measures play an important role.

General preventive measures are aimed at detecting, removing and neutralizing the factors that favor the commission of crimes. An important role in these cases is played by the measures regarding the re-education of the members of the society in the spirit of observing the laws. Police officials in the activity of removing the factors that favor the commission of the scams permanently cooperate with other MIA services and other “law” bodies [6], non-governmental and international.

“It is well known that only a small number of victims, who have suffered as a result of scammers’ actions, turn to the judiciary, as most of them consider that the problem is not so great, or they have not been harmed considerably. Another important factor, why the victims do not address the Police, is that they feel guilty about what happened, thinking that they should have been more careful and do not want known people to know what happened. Hence the task of the Police is to have a more serious, more loyal attitude in the discussions with citizens” [9, p.39], and others are ashamed to appear in the eyes of acquaintances because they have been “fooled” by someone.

A basic direction of general prevention is to work with people who, in the first place, may face scams: shop assistants, dealing with credit sales, employees of state and private enterprises, etc. Control of such institutions and taking of measures to identify and close the gaps that can be used by criminals are welcome.

The removal of these causes has its subtleties depending on the method of committing the fraud and depending on the object on which the general prevention measure is directed.

sale în funcție de metoda comiterii escrocheriei săvârșite și în funcție de obiectul asupra căruia este îndreptată măsura de prevenire generală.

Prin măsurile prevenirii individuale se subînțelege descoperirea la timp a persoanelor predispușe să comită escrocherii și să influențeze asupra lor cu scopul de a nu le permite comiterea infracțiunilor. Cu cât mai repede aceste persoane vor fi depistate, cu atât mai urgent ele vor ajunge în vizorul autorităților ale căror subdiviziuni specializate efectuează activitatea specială de investigații și al altor organe de drept, cu atât mai mari vor fi posibilitățile de înlăturare a lucrului individual-preventiv cu ele și împotriva lor.

„Măsurile de prevenție individuală trebuie să aibă un caracter strict personal, adică pentru fiecare persoană în parte trebuie aplicat un complex aparte de măsuri concrete, nominale, ele urmând a fi înlăturate în baza folosirii următoarelor metode:

- de convingere;
- de stimulare;
- prin exemplul propriu;
- de impunere” [10, p. 12].

Măsurile de prevenție folosite asupra persoanelor anterior judecate, practic nu se deosebesc de măsurile folosite asupra altor persoane. Luând în considerare că mai mult de jumătate de escrocherii sunt săvârșite de persoane anterior judecate, este mai eficient de prelucrat subtilitățile organizării prevenirii individuale anume cu aceste persoane.

Este evident faptul că nu toate persoanele care anterior au fost judecate au nevoie de realizarea măsurilor preconizate, căci anume faptul că persoana a fost anterior condamnată nu înseamnă că ea peste un timp nu va relua activitatea ilegală. De aceea, după ce au fost depistate toate persoanele anterior judecate pentru escrocherie, este important de stabilit care din ele pot să reia activitatea infracțională și de întreprins măsuri active de prevenție individuală.

Înainte de toate, acestea pot fi persoanele care duc un mod de viață antisocial, nu au un loc de muncă și de trai stabil, persoanele care în timpul executării pedepsei penale nu voiau demonstrativ și categoric să se corecteze, care nu luau parte la lucrări în interiorul penitenciarului și încălcau sistematic regimul lui.

Individual prevention measures mean the timely detection of people who are prone to commit and influence scams in order to prevent them from committing crimes. The sooner these persons are detected, the more urgently they will reach the sight of the authorities whose specialized subdivisions carry out the special activity of investigations and other law enforcement bodies, the greater will be the possibilities of carrying out the individual-preventive work, with them and against them.

“Individual prevention measures must be of a strictly personal nature, i.e. a separate set of concrete measures must be applied to each individual, and these will be carried out on the basis of the use of the following methods:

- persuasion;
- stimulation;
- by own example;
- forced one” [10, p. 12].

Preventive measures used on previously tried persons practically do not differ from the measures used on other persons. Considering that more than half of the scams are committed by people previously tried, it is more efficient to process the subtleties of organizing individual prevention with these people.

It is obvious that not all persons who have been previously tried need to carry out the planned measures, because the fact that the person has been previously convicted does not mean that he will not resume the illegal activity over time. Therefore, after all persons previously tried for fraud have been detected, it is important to establish which of them can resume criminal activity and to take active individual prevention measures.

First of all, these can be people who lead an antisocial way of life, do not have a stable job and place of living, people who during the execution of criminal sentence demonstratively and categorically did not want to correct themselves, who did not take part in works inside the penitentiary and systematically violated its regime.

Recidivist scammers hide from the members around them the criminal intentions they

Escrocii recidiviști ascund de membrii ce-i înconjoară intențiile infracționale pe care le planifică, mascând bine chiar și acțiunile de pregătire a infracțiunii, iar în unele cazuri ei efectuează și o contraurmărire a funcționarilor publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, studiindu-le metodele de lucru.

Succesul descoperirii escrocheriilor depinde de totalitatea măsurilor speciale de investigații și acțiunilor de urmărire penală îndeplinite. În activitatea de descoperire a escrocheriilor, ca și în cazul altor infracțiuni, funcționarii Poliției efectuează măsurile speciale de căutare și de urmărire penală în scopul:

- stabilirii obiective și corecte a împrejurărilor în cazul săvârșirii infracțiunii, adică: timpul, locul, metoda de săvârșire și alte împrejurări importante pentru cercetarea/ investigarea cazului;
- identificării persoanelor care au săvârșit infracțiunea dată;
- relevării locurilor unde au fost ascunse bunurile materiale care au fost dobândite pe cale ilegală;
- stabilirii escrocheriilor sau altor infracțiuni ascunse de înregistrare;
- preconizării măsurilor îndreptate spre aducerea informației inițiale pentru alegerea direcției de căutare a infractorilor;
- planificării măsurilor de urmărire și reținere a infractorilor pe urme proaspete și în locurile posibilei apariții;
- întreprinderii măsurilor de depistare și control al persoanelor care pot fi complice la săvârșirea escrocheriilor [11, p. 11].

Caracterul măsurilor speciale de investigații trebuie să fie de contracarare a acțiunilor escrocilor orientate spre ascunderea urmelor infracțiunii și eschivarea de la urmărirea penală. În scopul descoperirii acestui gen de infracțiuni autoritățile ale căror subdiviziuni specializate efectuează activitatea specială de investigații au dreptul de a îndeplini, respectând cu strictețe prevederile legislative, întregul arsenal de măsuri speciale de investigații, care în opinia autorului Samoilov V. „contribuie semnificativ la realizarea cu succes a activității procesual-penale” [12, p. 8].

Una din măsurile organizatorice de efectuare a activității îndreptate spre descoperirea in-

plan, masking well even the actions of crime preparation, and in some cases they carry out a counter-investigation of civil servants with special status within the Ministry of Internal Affairs, studying working methods.

The success of the detection of scams depends on all the special investigative measures and criminal prosecutions carried out. In the activity of scams' detecting, as in the case of other crimes, police officers carry out special measures of search and prosecution in order to:

- establish the objective and correct circumstances in case of crime's committing, and namely: time, place, method of commission and other important circumstances for the investigation of the case;
- identify the persons who committed the given crime;
- reveal the places where the illegally acquired material goods were hidden;
- establish scams or other offences hidden from registration;
- anticipate the measures aimed at bringing the initial information for choosing the direction of searching for criminals;
- plan measures to prosecute and detain criminals on fresh traces and in the places of possible occurrence;
- take measures to detect and control persons who may be complicit in committing scams [11, p.11].

The nature of special investigative measures must counteract the actions of scammers aimed at concealing the traces of the crime and evading criminal prosecution. In order to discover this type of crime, the authorities whose specialized subdivisions carry out the special activity of investigations have the right to carry out, strictly observing the legislative provisions, the entire arsenal of special investigative measures, which in the opinion of the author Samoilov V. „significantly contributes to the successful completion of criminal proceedings” [12, p.8].

One of the organizational measures for carrying out the activity aimed at crime discovery is the subsequent planning of actions. Planning al-

fracțiunii este planificarea ulterioară a acțiunilor. Planificarea permite a efectua mai eficient și mai rapid fiecare măsură în parte, rezultând descoperirea ei rapidă.

La descoperirea escrocheriilor, în timpul realizării măsurilor speciale de investigații ulterioare, o influență deosebită o are perioada de timp care, după cum arată activitatea practică, complică esențial descoperirea cazului și cu cât mai mult timp s-a scurs de la săvârșirea infracțiunii, cu atât mai puține șanse sunt pentru descoperirea infracțiunii și reținerea infractorului.

Foarte important este că la această etapă de descoperire a escrocheriei să fie folosită metoda controlului infracțiunii după „*modus operandi*”. Conținutul lucrului efectuat în această direcție constă în a evidenția particularitățile metodelor concrete de săvârșire a escrocheriei.

În timpul efectuării măsurilor speciale de investigații ulterioare nu trebuie să excludem metoda de căutare a escrocului după descrierea obiectelor și a bunurilor materiale care au fost sustrate de la proprietar. Aceste măsuri se întreprind atât în procesul de căutare a lucrurilor concrete numerotate sustrate ilegal, cât și în timpul controlului minuțios al persoanelor care vând obiecte identice, deoarece escrocii deseori vând lucrurile sustrate pe alt teritoriu.

Deseori, desfășurând lucrul pentru descoperirea unei escrocherii, ofițerii de investigații trebuie să se deplaseze în altă localitate și în aceste cazuri este foarte binevenită interacțiunea și ajutorul Poliției de pe teritoriul dat.

Sistemul actual de informare pare a fi destul de efectiv și el micșorează esențial quantumul de lucru pe dosarele penale și cele „speciale” [8, art.21], simplifică folosirea eficientă a informației investigative, scade simțitor volumul corespondenței între subdiviziuni. Planificarea măsurilor pe aceste dosare, care sunt îndreptate spre depistarea infractorilor, trebuie să conțină folosirea complexă și maximală a tuturor metodelor legale și combinarea largă a măsurilor speciale de investigații care pot duce la descoperirea escrocheriilor.

În complexul măsurilor organizaționale îndreptate spre îmbunătățirea lucrului privind investigarea escrocheriilor un loc important îl

lowers each measure to be carried out more efficiently and quickly, resulting in its rapid discovery.

When the scams are discovered, during the special measures of subsequent investigations, a special influence has a period of time which, as the practical activity shows, essentially complicates the discovery of the case and the longer the time has elapsed since the crime; the less chances are for the discovery of the crime and the detention of the offender.

It is very important that at this stage of scam's detecting to use the crime control method „*modus operandi*”. The content of the work carried out in this direction consists in highlighting the particularities of the concrete methods of committing the scam.

During the implementation of special measures of further investigation we must not exclude the method of searching for the scammer after describing the objects and material goods that have been stolen from the owner. These measures are undertaken both in the process of searching for illegally numbered concrete stolen items, and during the thorough control of persons selling identical objects, as scammers often sell the stolen items in another territory.

Often, while working to detect a scam, investigating officers have to travel to another locality and in these cases the interaction and help of the Police in the given territory is very welcome.

The current information system seems to be quite effective and it essentially reduces the amount of work on criminal and “special” cases [8, art.21], simplifies the efficient use of investigative information, and significantly reduces the volume of correspondence between subdivisions. The planning of measures of these files, which are aimed at detecting of criminals, must include the complex and maximum use of all legal methods and the wide combination of special investigative measures that can lead to the discovery of scams.

In the complex of organizational measures aimed at improving the work on scams' investigating, an important place is occupied by attracting the broad masses of society to the search of criminals. Practice shows us that the most effec-

ocupă atragerea spre căutarea infractorilor a maselor largi ale societății. Practica ne arată că cele mai eficiente metode de atragere a cetățenilor în astfel de activități sunt: discuțiile individuale cu cetățenii, orientarea pentru depistarea escrocilor a intențenților căminelor de locuit, persoanelor ce fac de serviciu la intrările în blocurile locative ș.a., apelul la populație prin intermediul surselor mass-media. În ele periodic trebuie publicate cazuri reale care au avut loc și ce pedeapsă au primit escrocii după ce au fost condamnați.

Concluzii. Schimbările ce se produc zilnic în societatea noastră au determinat restructurarea tuturor sferelor vieții economico-sociale. În mod firesc, măsurile privind reorganizarea întregii activități economice și-au găsit reflectarea și în plan legislativ. Succesul prevenirii și descoperirii escrocheriilor depinde de totalitatea măsurilor speciale de investigații și acțiunilor de urmărire penală necesare pentru elucidarea următoarelor probleme principale:

- cine sunt persoanele înșelate (partea vătămată);
- cine sunt făptuitorii și contribuția lor la săvârșirea infracțiunii/lor;
în ce constă activitatea ilicită desfășurată pentru inducerea ori menținerea în eroare a persoanei înșelate;
- care bunuri au format obiectul folosului material injust realizat de către făptuitor;
- care sunt consecințele activității ilicite desfășurate și care măsuri trebuie întreprinse pentru recuperarea prejudiciului și restabilirea situației anterioare, nepermiterea comiterii altor infracțiuni;
- existența concursului de infracțiuni și posibilitățile de extindere a cercetării lor;
- care cauze, condiții și împrejurări au generat și favorizat săvârșirea infracțiunii.

Analiza modalităților folosite pentru realizarea activităților ilicite au scos și scot permanent în evidență o serie de factori favorizatori, din care fac parte:

- posibilitatea relativ ușoară de a falsifica unele documente;
- superficialitatea manifestată de unii funcționari în verificarea documentelor;
- neglijența unor persoane cu funcții de

active methods of citizen's attracting in such activities are: individual discussions with citizens, orientation for the detection of scammers of the hostels' intendants, of the on duty persons at the entrances of the residential blocks, etc., appeal to the population through mass-media sources. They must periodically publish real cases that took place and what punishment the scammers received after they were convicted.

Conclusions. The changes that occur daily in our society have determined the restructuring of all spheres of economic and social life. Naturally, the measures regarding the reorganization of the entire economic activity were also reflected in the legislative plan. The success of fraud prevention and detection depends on all the special investigative measures and prosecutions needed to elucidate the following main issues:

- who are the deceived people (the injured party / victim);
- who are the perpetrators and their contribution to the commission of the crime or crimes;
- what is the illicit activity carried out for the induction or maintenance in error of the deceived person;
- which goods formed the object of the unjust material use made by the perpetrator;
- what are the consequences of the illicit activity carried out and what measures must be taken to recover the damage and restore the previous situation, not to commit other crimes;
- the existence of the competition of crimes and the possibilities of extending their investigation;
- what causes, conditions and circumstances generated and favored the commission of the crime.

The analysis of the modalities used for the accomplishment of the illicit activities has brought out and permanently highlights a series of favorable factors, such as the following:

- the relatively easy possibility for some documents forging;
- the superficiality shown by some officials in documents verifying;
- negligence of persons with high positions

răspundere în păstrarea actelor de identitate, a cardurilor, a altor instrumente de plată, a documentelor de serviciu etc.;

- posibilitatea falsificării ștampilelor și sigiliilor din cauza simplității lor;
- naivitatea unor persoane, asociată cu ignoranța și, uneori, chiar cu reaua-crediința, care, dorind să-și rezolve unele interese, acceptă realizarea lor pe alte căi decât cele legale.

Pentru prevenirea și descoperirea mai eficientă a escrocheriilor deja săvârșite ofițerul de investigații trebuie:

- să fie la curent cu toate modificările în legislație referitoare la infracțiunea dată;
- să activeze permanent pentru crearea și să utilizeze sistemele informaționale (inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate) ce asigură realizarea sarcinilor activității speciale de investigații privind fapta prejudiciabilă în curs de pregătire, de comitere sau comisă, precum și persoanele care o pregătesc, o comit ori au comis-o;
- să lucreze permanent asupra lichidării factorilor ce favorizează escrocheriile, folosind pe larg ajutorul societății civile, mass-mediei, precum și al persoanelor fizice și juridice, al colaboratorilor confidențiali;
- să țină personal discursuri în colectivele de muncă în scopul prevenirii unor astfel de infracțiuni;
- de comun acord cu ofițerul de sector să verifice cum se păstrează bunurile materiale, formularele de antet, aparatele de multiplicare etc.

Cunoașterea factorilor ce favorizează comiterea escrocheriilor constituie o necesitate pentru aprecierea justă a măsurilor ce trebuie întreprinse pentru prevenirea și combaterea acestor fapte antisociale.

in keeping identity documents, cards, other payment instruments, service documents, etc.;

- the possibility of forging stamps and seals due to their simplicity;
- the naivety of some people, associated with ignorance and, sometimes, even with bad faith, who, wanting to solve some interests, accept their realization in other ways than the legal ones.

In order to prevent and detect more effectively the scams already committed, the investigating officer must:

- be up to date with all changes in the legislation regarding the given crime;
- work permanently for the creation and use of information system (including through the interoperability platform) which ensures the accomplishment of the tasks of the special investigation activity regarding the prejudicial deed in preparation, of committing or committed, as well as the persons who prepare, commit or have committed it;
- work permanently on the elimination of the factors that favor scams, making extensive use of the help of civil society, mass-media, as well as individuals and legal entities, confidential collaborators;
- give personal speeches in the work collectives in order to prevent such crimes;
- in agreement with the sector officer to check how the material goods, letterhead forms and multiplication devices are kept.

Knowledge of the factors that favor the commission of scams is a necessity for the fair assessment of the measures to be taken to prevent and combat these antisocial acts.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. <http://mai.gov.md/ro/date-statistice>
2. Grunberg L. Axiologia și condiția umană. București: Ed. Politică, 1972. 367 p.
3. Macari I. Drept penal. Partea generală. Chișinău: 2002. 398 p.
4. Cadrul legal, art.190, alin.(1) al CP al Repu-

- blicii Moldova nr.985 din 18.04.2002. Monitorul Oficial Nr. 72-74 art. Nr: 195.
5. Шейфер С.А., Доказательственное значение Закона об оперативно-розыскной деятельности, Государство и право, 1994. С.94.
 6. Legea RM nr.320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului. Monitorul Oficial nr. 42-47 art. 145.
 7. Шверский С. Предупреждение и раскрытие мошенничества. Москва 1999. 162 с.
 8. Legea RM nr.59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații. Monitorul Oficial nr. 113-118 art. 373.
 9. Al. Pareniuc, Al. Pungă. Prevenirea și descoperirea escrocheriilor. Chișinău, 2008. 64 p. ISBN 978-9975-930-34-5.
 10. Кузнецова Н.Ф. Миньковский Г.М. Криминология. Учебник. Москва 1994. 415 p.
 11. Давыдов А., Клеймов М., Спиоров М. Мошенничество и борьба с ним. Москва, 1995. 284с
 12. Самойлов В.Г., Правовые морально-этические основы и принципы ОРД ОВД: Материалы и лекции для слушателей и курсантов учебных заведений МВД СССР, Москва, 1984. 320 с.
 13. Mireille Delmas–Marty, Procédures pénales d’Europe, Paris, Presses Universitaires de France, 1995. 189 p.

Despre autori

Alexandru PARENIUC,

doctor în drept, conferențiar universitar,
prodecan al Facultății „Drept” a Academiei
„Ștefan cel Mare” a MAI
Tel.:(+373)079402970
e-mail:alexandru.pareniuc@mai.gov.md

Liliana LUCAS,

doctorandă,
șef adjunct secție, șef serviciu interacțiune
comunitară al secției Securitate publică
a IP Călărași,
Tel.:(+373)068583979

About authors

Alexandru PARENIUC,

PhD, associate professor, vice dean of the Law
Faculty of the Academy “Stefan cel Mare”
of MIA of the Republic of Moldova
Tel.:(+373)079402970

e-mail:alexandru.pareniuc@mai.gov.md

Liliana LUCAS,

PhD student,
deputy chief of the department,
head of the Community Interaction Service
of the Public Security Section of PI Calaras,
Tel.:(+373)068583979.